

Försvarshögskolan

Självständigt arbete (30 hp)

Författare		Program/Kurs
Johan Bratt		HOP SA 2024
Handledare		Antal ord: 9995
David Randahl		Kurskod
		2UK023
Illusion, utopi eller framtidens krigföringskoncept En undersökning av manöverkrigföringens betydelse för markoperativ framgång i östra Ukraina 2022–2023		
ABSTRACT: Maneuver warfare theory has been used to explain success in numerous modern conflicts and is extensively incorporated into contemporary military doctrine. However, during 2022-2023, the war in Ukraine resembled World War I attritional warfare, leading theorists to question the relevance of maneuver warfare in today's conflicts. This thesis examines the applicability of maneuver warfare theory in contemporary conflicts by analyzing success in land operations in eastern Ukraine, testing Stephen Biddle's theory, The Modern System, in a comparative case study. The result indicates that asymmetry in force employment, referring to one side using military means more efficiently than the opponent, leads to success, and conversely that symmetry creates an attritional character of battle. The thesis contributes with insight into the dynamics between maneuver and attrition in high-intensity interstate wars, highlighting the importance of flexibility and adaptability. The conclusions emphasize the need of further research on maneuver warfare in contemporary conflicts.		
Nyckelord: Manöverkrigföring, utnötningskrigföring, markoperationer, taktik, Ukraina, asymmetri, flexibilitet.		

Innehåll

1. INLEDNING	4
1.1 FORSKNINGSOVERSIKT.....	5
2. TEORI	9
2.1 THE MODERN SYSTEM.....	9
2.2 HYPOTESER OCH TEORETISKT RAMVERK.....	11
3. METOD	12
3.1 FORSKNINGSDSIGN OCH METOD.....	12
3.2 VAL AV FALL.....	12
3.3 UNDERSÖKNINGENS VARIABLER.....	13
3.4 MATERIAL OCH KÄLLKRITIK.....	13
3.5 OPERATIONALISERING.....	15
4. ANALYS	16
4.1 BAKGRUNDSBESKRIVNINGAR AV FALLEN.....	16
4.2 JÄMFÖRANDE ANALYS.....	18
4.3 SAMMANFATTANDE RESULTAT OCH IMPLIKATIONER FÖR TEORIN.....	24
5. AVSLUTNING	26
5.1 SLUTSATSER.....	26
5.2 METODOLOGISK REFLEKTION.....	27
5.3 SYNTETISERING AV ASYMMETRI, ÖVERRASKNING OCH FLEXIBILITET: EN NY TES.....	28
5.4 FÖRSLAG PÅ FORTSATT FORSKNING.....	30
5.5 SAMMANFATTNING.....	30
LITTERATUR- OCH REFERENSFÖRTECKNING	31

FIGUR- OCH TABELLFÖRTECKNING

FIGUR 1: MODERNA SYSTEMET	9
FIGUR 2: TEORETISKT RAMVERK.....	11
FIGUR 3: SAMBANDET MELLAN TILLÄMPNING AV MODERNA SYSTEMET OCH MARKOPERATIV FRAMGÅNG.....	11
FIGUR 4: KHARKIV-OFFENSIVEN.	16
FIGUR 5: ZAPORIZHZHIA-OFFENSIVENS MÅLSÄTTNINGAR.....	17
FIGUR 6: ZAPORIZHZHIA-FRONTEN	18
FIGUR 7: STRIDERNA OM ROBOTYNE	23
FIGUR 8: OFFENSIVERNAS GEOGRAFISKA OMFATTNING	24
FIGUR 9: EN NY TES.	29
TABELL 1: VARIABLER	13
TABELL 2: OPERATIONALISERING	15
TABELL 3: SAMMANSTÄLLNING AV RESULTAT.....	25

1. Inledning

Manöverkrigföring har bidragit till framgång i många moderna konflikter, och utgör grunden i många nutida militära doktriner. Kriget i Ukraina antog dock under åren 2022–2023 en karaktär som snarare liknar första världskrigets utnöttningskrig. Fenomenet har intresserat militärteoretiker som ifrågasätter manöverkrigföringens relevans i samtida och framtida krig (Biddle 2022; Gady och Kofman 2023; Watling och Reynolds 2023).

Modern västerländsk manöverkrigföring utvecklades för att segra över ett numerärt överlägset ryskt anfall mot Europa (Leonhard 1994:130-138, 162). Israels sexdagarskrig 1967, Yom Kippur-kriget 1973 och Gulfkriget 1991, utgör moderna exempel på att manöverkrigföring kan skapa snabba avgöranden. Konceptet bygger på manövertänkande, vilket är vedertaget inom såväl västerländsk som österländsk modern krigskonst. Avsikten är att undvika kostsamma strider med motståndarens styrka och i stället bryta motståndarens vilja genom indirekt metod – kraftsamling mot svagheter, vilket uppnås med överraskning, flexibilitet och manövrering i ett högre tempo än vad motståndaren kan hantera (Liddel Hart 1991; Fuller 2012; Lind 1985; Leonhard 1994; Luttwak 2001). I de ovan nämnda krigen praktiserade segraren i högre grad än förloraren manövertänkande. Stephen Biddle (2004) förklarar framgång i högintensiva mellanstatliga krig med just nämnd *asymmetri* avseende i vilken omfattning respektive part agerar enligt *The Modern System* – en teori för framgång i modern krigföring. *Symmetri* – om båda eller ingen av parterna behärskar det moderna systemet, skapar enligt Biddle utnöttningskrigföring. Ukraina-kriget är relevant att undersöka eftersom det utgör den första kontexten för vilken modern manöverkrigföring skapades, och kriget uppvisar tecken på både asymmetri och symmetri. Manöverkrigföringens giltighet i samtida krig är outforskat. Mot bakgrund av ovanstående är antagandet att manövertänkandets grunder är tidlösa, men att tillämpningen i samtida konflikter påverkas av faktorer som ännu inte har undersökts.

Uppsatsen prövar manöverkrigföringsteori i en fallstudie av vad som leder till framgång i markoperationer i syfte att öka förståelsen för manöverkrigföringens betydelse i samtida krig. Undersökningen besvarar *på vilket sätt Stephen Biddles teori The Modern System kan förklara markoperativ framgång i östra Ukraina 2022-2023*.

Inledningen fortsätter med forskningsöversikt, varpå teorins symmetri och asymmetri, och sambandet med stridens utfall, ges särskild uppmärksamhet i teorikapitlet. Uppsatsens nomotetiska ideal motiverar en jämförande fallstudiedesign, vilket metodkapitlet redogör för. Fjärde kapitlet innehåller analys, resultat och dess implikationer för teorin. Avslutningskapitlet diskuterar resultat och slutsatser, samt redovisar en ny tes och förslag på vidare forskning.

1.1 Forskningsöversikt

Översikten redogör för forskningsfältets syn på markoperativ framgång samt manöverkrigföring och den divergerande synen konceptets samtida betydelse. Avslutningsvis redovisas slutsatser avseende luckor i nuvarande forskning, och uppsatsens teoretiska bidrag.

1.1.1 Vad är markoperativ framgång?

Markoperationer definieras som operationer som genomförs på markarenan enligt Biddles definition ”an operation is a series of interconnected battles resulting from a single prior plan” (Biddle 2004:4). *Framgång* är ett problematiskt begrepp, eftersom framgång och motgång är subjektiva tillstånd relativt motståndaren samt stridens mål och syfte. Således bör båda parternas agerande analyseras i undersökning av framgång (Biddle 2004:73–74). Jämfört med *seger*, som är ett vedertaget begrepp på strategisk nivå, anses framgång lämpligare för taktisk och operativ nivå (Ångström 2015:43-45; Henåker 2023; Collins 2010). Biddle (2004) menar att de psykologiska aspekterna av framgång är svåra att mäta och förhåller sig till vunnen terräng, förluster samt tid, i förhållande till parternas målsättningar.

Markoperativ framgång definieras som att uppnå mål och syften på markarenan, eller att motståndarens förmåga, och eller vilja, att strida organiserat är brutet tillfälligt eller permanent.

1.1.2 Hur uppnås markoperativ framgång?

Att den part som är störst och starkast vinner kan framstå som en enkel och logisk förklaring till framgång. Forskningen har visat att det kan vara så enkelt, men att en underlägsen kan besegra en överlägsen, beroende på tillvägagångssätt (Luttwak 2001:114-115; Leonhard 1994; Liddel Hart 1991). Fenomenet är historiskt etablerat och ingen nyhet; analogier såsom *Trojanska hästen*, *David och Goliath* och *Akilles hæl* kan ses som historier om hur den underlägsne segrar över den starkare genom list och att angripa motståndarens svagheter. Indirekta metoder likt dessa har lagt grunden för *manöverkrigföring*, vilket idag dominerar forskningens syn på vad som leder till markoperativ framgång. Numerär och teknologisk överlägsenhet samt moraliska faktorer är forskningsfältets primära konkurrerande förklaringar (Luttwak 2001; Gray och Murray 2004; Biddle 2004; Collins 2010).

1.1.2.1 Manöverkrigföring

Fåtalet teorier presenteras explicit som manöverkrigföringsteorier, desto fler grundas på manövertänkande. Inom forskningsfältet kan två huvudsakliga konceptuella trender identifieras: den ena teoretiserar krigföringen på en högre abstraktionsnivå med mindre hänsyn till militär ledningsnivå och principers inbördes ordning (Liddel Hart 1991; Lind 1985; Luttwak 2001); den andra presenterar mer handgripliga sekventiella modeller (Collins 2010; Biddle 2004; Friedman

2017; Henåker 2023). Båda grupperna har en samstämmighet kring flera principer: *övertäckning, tempo, kraftsamling, kombinerade vapen, djup och reserver, genombrutt samt exploatering*. Åsikterna om principernas betydelse kan härledas till två olika perspektiv på krigföring som fenomen, vilka färgats av två särskilt inflytelserika teoretiker. Carl von Clausewitz's kanske viktigaste bidrag är synen på krigets komplexa, friktionsfyllda och oförutsägbara natur (Clausewitz 1991; Gat 2001:201–3; Handel 2005:303). Henry Antoinette Jomini's mer vetenskapliga syn på krig, och tro på planeringens betydelse, anses ha påverkat de som förespråkar tydligare modeller (Jomini 2007:52, 63-65; Leonhard 1994:116). En annan teoretisk trend är betydelsen av att skapa obalans, att sätta motståndaren ur balans, vilket framförallt uppnås med överraskning genom oväntat agerande avseende tid, rum och metod (Lind 1985; Leonhard 1994; Liddel Hart 1991).

Första världskrigets statiska ställningskrig drev utvecklingen av rörlig strid och operationskonst som utnyttjade fiendens svagheter, vilket blev embryot till dagens manöverkrigföring (Gudmundsson 1995; Biddle 2004:30-35). Andra världskriget visade att manöverkrigföringens principer bidrog till framgång över en numerärt överlägsen motståndare (Gat 2001:603, 635–36; Condell och Zabecki 2001:x-xii). Västerländsk och rysk manöverkrigföring är båda sprungna ur världskrigets erfarenheter, och båda delar manövertänkandets grunder (Leonhard 1994:48–58; Simpkin 1985:37–50; Gat 2001:634–36).

Amerikanska AirLand Battle-doktrinen utvecklades för Natos försvar mot ett sovjetiskt numerärt överlägset anfall mot Europa (Leonhard 1994:130, 135-138, 162; Owen 2008:62). Doktrinen prövades i Gulfkriget 1991, vilket beskrivits som lysande exempel på modern manöverkrigföring (Leonhard 1994:267; Biddle 2004:149). Samtidigt har triumfen förklarats med överlägsen teknik och moraliska faktorer (Leonhard 1994:279–80; Biddle 2004:148–49).

Stephen Biddles teori *The Modern System* sticker ut i flera avseenden: multipla vetenskapliga metoder och empiri från tre olika tidsepoker, samt att teorin är grundligt granskad, stärker den vetenskapligt. (Kugler 2005; Cohen 2005). Essensen av teorin är att immateriella faktorer är viktigare än numerär och teknik. Övertäckning har en perifer roll, vilket avviker från liknande teorier. Teorin har kritiserats för att endast vara tillämpningsbart för materiellt starka demokratier, samt för negligierandet av luftherraväldets betydelse (Cohen 2005; Grauer och Horowitz 2012; Saunders och Souva 2020). Biddle argumenterar dock att teorin är allmängiltig, men svårare att tillämpa för parter som inte är resursstarka demokratier (Biddle 2005).

Sammanfattningsvis stärker de principiella likheterna mellan olika manöverkrigföringsteorier konceptet. En svaghet är att flera teorier är normativa ideal snarare än tillämpningsbara

krigföringskoncept. Det finns få studier av fall då manöverkrigföring inte lett till framgång, och orsaken bakom.

1.1.2.2 Utötningskrigföring

Utötningskrigföring beskrivs ofta som motsatsen till manöverkrigföring. Båda begreppen är uttryck för idealtyper, krig innehåller generellt båda delar i varierande grad (Ångström 2015:113; Leonhard 1991:82-83) Utötningskrigföring är till skillnad från manöverkrigföring linjär i avseendet att resultatet står i proportion till kvantiteten och kvaliteten på de fysiska insatser som genomförs (Luttwak 2001:115). En känd linjär teori är Lanchester Linear Model som togs fram 1916, för att kunna förutspå utfall i strid baserat på styrke-förhållanden (Biddle 2004:16-17). Modellens kausala logik är att den numerärt överlägsne orsakar den underlägsne fler förluster än den egna sidan, och att utötningskrigföring gör den starka proportionerligt starkare, efterhand som den svaga blir svagare. För en part med stor befolkning, stora materiella resurser och tid är segern matematiskt säkrad (Luttwak 2001:113-114; Tooke 2000:10). Framgång blir då en fråga om tid och resurser.

1.1.3 Samtida trender

Sovjetunionens fall och det samtidiga tekniksprånget ökade tron på en ny form av krigföring. (Gray och Murray 2004:2-4; Van Creveld 1991:207, 212). *Upprorsbekämpning* i Afghanistan och Irak i början av 2000-talet stärkte uppfattningen att välutbildade soldater och teknologiskt informationsövertag skulle avgöra framtidens krig (Gray och Murray 2004:15; Van Creveld 1991:207-11) *Hybridkrigföring*, och *Multi Domain Operations* utgör ytterligare koncept som delvis överskuggat manöverkrigföringsteori (Mattis och Hoffman 2005; Weissmann 2023).

Utav ovanstående har det växt fram fyra kategorier av forskning. En anser att manöverkrigföring är förlegat, ”maneuver warfare is dead” (Citat av Anthony King, Weissmann 2023:39; Owen 2008). Andra menar att manöver och utötning måste samexistera (Tooke 2000; Gady och Kofman 2023). Den tredje kategorin anser att manöverkrigföring fortfarande är relevant eftersom krigets natur är oförändrad (Biddle 2022; Robinson 2022; Henkin 2022). En fjärde menar att teknologi förändrat förutsättningarna, och att anpassning blivit viktigare. Förbättrade sensorer har omöjliggjort, eller kraftigt begränsat, möjligheterna till överraskning och kraftsamling – manöverkrigföring kompliceras av modern teknik (Gady och Kofman 2023:136-139; Watling 2023:169-171). Meir Finkel anser att modern krigföring blivit så komplex att det är ofrånkomligt att överraskas. Enligt Finkel skapas överraskning med nya medel (teknologisk överraskning), eller med nya metoder (doktrinär överraskning), eller då befintliga dito används på ett nytt sätt. För att den överraskade snabbt ska återhämta sig och återta initiativet, krävs

enligt Finkel olika former av flexibilitet (Finkel 2011:27-28, 223). Flexibilitetsteorin kan betraktas som reaktiv – flexibilitet måste byggas i fredstid för att fungera i krig. Konceptuell och doktrinär flexibilitet, organisatorisk och teknologisk flexibilitet, kognitiv- och ledningsflexibilitet, samt flexibel erfarenhetshantering och anpassningsförmåga, utgör Finkels fyra teoretiska nivåer. Kultur genomsyrar enligt Finkel allt, och kan både möjliggöra och begränsa flexibiliteten (Finkel 2011: 53-120).

Försvarets forskningsinstitut (FOI) belyser att tekniska innovationer haft stor inverkan på striderna i Ukraina och förespår liknande mönster i framtida konflikter. I likhet med Finkels teori har FOI observerat att anpassning har varit en viktig framgångsfaktor i Ukraina 2022-2024 (FOI 2024:17-20). Biddle (2022) anser att Ukraina är ett fall av två parter som båda behärskar modern krigföring, vilket skapar utnötning snarare än manöverkrigföring.

1.1.4 Slutsatser och uppsatsens bidrag

Modern manöverkrigföringsteori bygger på empiri från 1900-talets större krig. Lågintensiva krig kring millennieskiftet, samt tekniksprången i samma period, har bidragit till forskningens ifrågasättande av manöverkrigföringsteori. Ukrainakriget har ånyo fått forskningsdebatten att ifrågasätta konceptet. Problemet är att teoretiker framför åsikter med argument som underbyggs av slutsatser baserade på föråldrad empiri – det saknas undersökningar av samtida fall för att utröna manöverkrigföringens betydelse för markoperativ framgång idag.

Kriget i Ukraina från 2022 och framåt utgör ett unikt fall av samtida högintensiva mellanstatliga krig. Uppsatsens resultat kan ge insikter kring manöverkrigföringens betydelse i modern krigföring.

Utomvetenskapligt kan den här formen av undersökningar öka förståelsen för samtida krigföring, samt utröna vilka teorier som bör vara centrala vid doktrinutveckling, utbildning och praktisk användning inom den militära professionen.

2. Teori

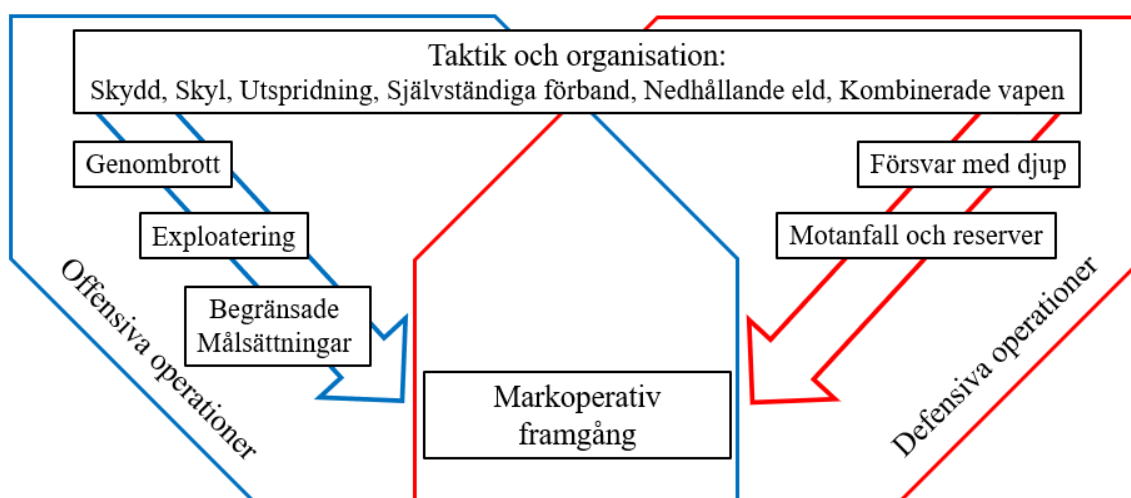
The Modern System, i Stephen Biddle *Military Power: Explaining Victory and Defeat in Modern Battle* (2004), har valts till undersökningens teoretiska grund, då modellen förklarar taktisk och operativ framgång i högintensiva mellanstatliga markoperationer (Biddle 2004:5; Cohen 2005:417). Teorin möjliggör operationalisering av observerbara indikatorer i tillgängliga empiriska data.

Kapitlet inleds med förklaring av teorins ingående element, vilka senare används i hypotesformulering och operationalisering.

2.1 The Modern System

Biddles forskning kring vad som historiskt lett till framgång i strid resulterade i *det moderna systemet*, vars kärna är att minska exponeringen för motståndarens verkan, möjliggöra egen rörlighet och samtidigt minska motståndarens rörlighet. Styrkeförhållanden och teknologi är viktigt, men *Force Employment* – hur förbanden används, är mest avgörande (Biddle 2004:4, 28). Teorin illustreras i figur 1. Konceptet kräver högkvalitativa välutbildade förband, vilket visat sig svåruppnått (Biddle 2004:28, 38). Moderna systemet omfattar taktisk och operativ nivå och avgränsar den strategiska, varför uppsatsen har samma avgränsning.

Biddles fallstudier, statistiska analys, samt simuleringar visar att framgång följer den part som i högre grad än motståndaren agerar enligt det moderna systemet (Biddle 2004). Teorin kan, förutom i kvalitativ analys, även användas kvantitativt med Biddles modeller för beräkning av stridens teoretiska utfall baserat på parternas organisation och agerande (Biddle 2004:209-217). Av utrymmesskäl samt empirins begränsningar avgränsas studien till kvalitativ analys.

Figur 1: Moderna systemet (Biddle 2004), en illustrerad tolkning av uppsatsens författare.

Taktik och organisation

Förbanden organiseras och används enligt de taktiska grundprinciperna *skydd, skyl, utspridning, självständiga mindre förband, nedhållande eld, och kombinerade vapen*. Principerna är en förutsättning för att bemästra moderna systemets komplexitet (Biddle 2004:35–38, 44–46).

Offensiva operationer

Genombrott och *exploatering* syftar till motståndarens systemkollaps, och uppnås med tillfälligt och lokalt fördelaktiga styrkeförhållanden genom kraftsamling mot motståndarens svagheter (Biddle 2004:40–42). *Begränsade målsättningar* syftar till att undvika egen kulmination och uppnås genom att anfallet undviker motståndarens styrkor (Biddle 2004:42–44).

Defensiva operationer

Djup och *reserver* möjliggör rörligt, aktivt och elastiskt försvar. Det är ofta mindre svårt och riskfyllt att låta motståndaren ta terräng som försvaras, och sedan återta den, än att beslutsamt försvara samma gruppering (Biddle 2004:48). Försvarsstriden bör därför föras rörligt och kännetecknas av djup samt *motanfall* (Biddle 2004:45–48). Reserver används främst för motanfall mot motståndarens oskyddade flanker, då denne tillåts anfalla in på djupet (Biddle 2004:48).

Sambandet mellan moderna systemet och markoperativ framgång

Markoperativ framgång avgörs i tvekampen mellan anfall och försvar. *Asymmetri*, eller obalans avseende i vilken omfattning parterna relativt varandra agerar enligt det moderna systemet, anger Biddle (2004) som teorins kausala mekanism för hur en fysiskt svagare besegrar en starkare. Ju större asymmetri desto snabbare och mer avgörande framgång. Biddle använder själv inte begreppen symmetri och asymmetri, men för uppsatsen är denna aspekt av teorin intressant och begreppen passande för att belysa teorins samband, vilket illustreras i figur 3. Asymmetri ska härvid inte förväxlas med ojämna styrkeförhållanden. Utfallet av *symmetri* – om båda eller ingen av parterna tillämpar det moderna systemet, beskriver Biddle: "...then attrition,... outcomes favor superior side... high defender but very high attacker casualties; low territorial gain; potentially long duration" (Biddle 2004:74). Med andra ord liknas resultatet av symmetri vid utnötningsskriföring, som med tiden kan leda till markoperativ framgång för den som är teknologiskt eller numerärt överlägsen.

Första världskrigets statiska ställningskrig åren 1916-1917 förklaras enligt Biddles teori med symmetri – trots att flera slag hade ojämna styrkeförhållanden mellan parterna, hade varken ententen eller centralmakterna taktik eller operationskonst som kunde överbrygga allt effektivare vapen, vilket gjorde att manöver begränsades och avgöranden uteblev (Biddle 2004:99-

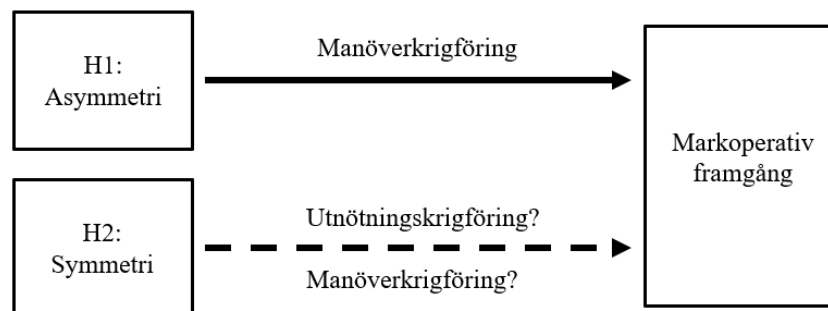
107). Enligt Biddle var det strid enligt moderna systemet som löste dödläget på västfronten 1918. Vidare förklarar Biddle de allierades svårigheter att bryta ut ur brohuvudet i Normandie 1944, trots styrkeöverlägsenhet, med asymmetri – de mötte ett tyskt försvar som i högre omfattning än de allierade agerade enligt det moderna systemet (Biddle 2004:126-131).

2.2 Hypoteser och teoretiskt ramverk

Då Biddle anser att båda sidor måste omhändertas för en valid analys, samt eftersom det moderna systemets dynamik mellan anfall och försvar är central för uppsatsen, formuleras hypoteser som ställer anfall och försvar samt (a)symmetri emot varandra. Det teoretiska ramverket illustreras i figur 2.

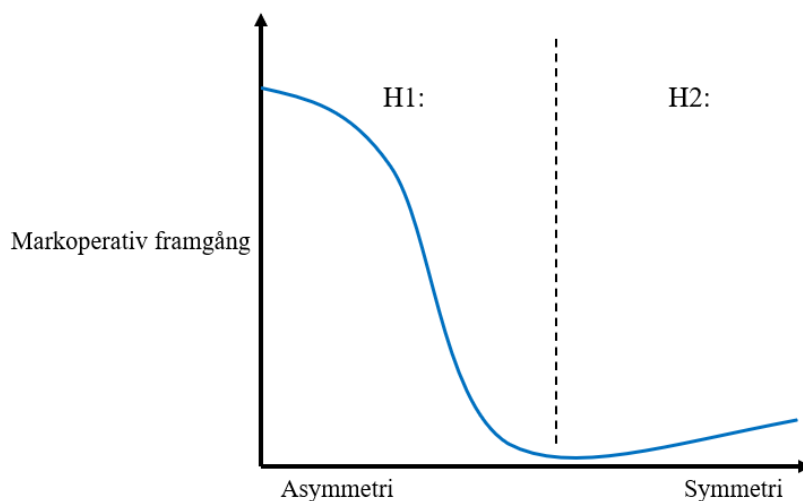
H1 (Asymmetri): Markoperativ framgång tillfaller oavsett stridssätt den part som i högre utsträckning än motparten agerar enligt det moderna systemet.

H2 (Symmetri): Om båda parter i lika stor utsträckning agerar enligt det moderna systemet kan markoperativ framgång nås till priset av tid och resurser.

Figur 2: Teoretiskt ramverk.

Markoperativ framgång kan förstås som en funktion av i vilken omfattning de stridande parterna använder det moderna systemet (symmetri eller asymmetri). Detta samband och hypotesernas relation till detsamma illustreras i figur 3.

Figur 3: Stiliserat samband mellan tillämpning av moderna systemet och markoperativ framgång.

3. Metod

3.1 Forskningsdesign och metod

Forskningsdesignen är en teoriprovande jämförande fallstudie enligt *Mill's Method of Difference*. Undersökningens metod för datainsamling och analys utgår från en pilotstudie och genomförs med en *strukturerad, fokuserad jämförelse* (George och Bennet 2005:81).

Då undersökningen har en teori som bör kunna förklara ett komplext fenomen i en specifik kontext, och målet är generaliserbara slutsatser kring orsak och verkan, används fallstudie-design med jämförelser (George och Bennett 2005:19–21; Esaiasson 2017:88–89, 101–10; Yin 2007).

Givet forskningsfråga och design delas Ukraina-kriget in i tid och rum. *Mill's Method of Difference* används för jämförelse av likartade fall med olika utfall för att identifiera vilken eller vilka oberoende variabler som förklarar utfallens variation (George och Bennett 2005:151–60).

Insamling och analys av text är strukturerad i avseendet att operationaliseringens indikatorer används likadant till all data, och fokuserad då endast variabler som är intressanta för teorins operationalisering undersöks (George och Bennett 2005:67–68).

3.2 Val av fall

Fall inom Ukraina-kriget valdes eftersom jämförelse av fall inom samma kontext gynnar kontroll och isolering av de för teorin intressanta variablerna, då risken för att andra kontextberoende faktorer påverkar utfallet minskar (Esaiasson 2017:108).

Det främsta urvalskriteriet för val av fall är utfallens variation (markoperativ framgång eller ej) samt så liten variation som möjligt avseende oberoende variabler. Fallen måste också utgöra fall av manöverkrigföringens påverkan på utfallet i markoperationer – de stridande parternas intention, åtminstone doktrinärt, måste vara krigföring enligt manövertänkande.

Teorin prövas mot ett *most-likely fall* med urvalskriteriet framgångsrika markoperationer som utmärks av teorins ingående element. För att kunna stärka teorins förklaringskraft i en större population, om teorin verifieras av fallstudien, prövas teorin också mot ett *least-likely fall* (Eckstein 2009:32–33).

Urvalskriterierna (variablernas variation, manövertänkande i markoperationer, most/least-likely) kräver förförståelse av möjliga fall, varför en pilotstudie genomförs. Pilotstudien syftar även till att öka validiteten genom att pröva och justera operationaliseringen för att säkerställa att analysverktyget mäter det som avses. (Eckstein 2009:40).

Den ukrainska *Kharkiv-offensiven* utgör most-likely fall: en framgångsrik offensiv mark-operation. Biddles teori borde kunna förklara den ukrainska framgången. Den ukrainska *Zaporizhzhia-offensiven* utgör undersökningens least-likely fall: en ej framgångsrik offensiv mark-operation. Fallet borde utgöra en svår prövning för teorin.

Offensiverna utgör fall av manöverkrigföringens påverkan på utfallet i populationen mark-operationer i samtida mellanstatliga högintensiva krig. Eftersom dynamiken mellan parterna är central i undersökningen analyseras båda sidor i respektive fall, vilket ger undersökningen fyra analysenheter. Fallen avgränsas i tid, från att anfallande sida påbörjade kraftsamlat anfall, till att striderna kulminerade i intensitet.

3.3 Undersökningens variabler

Utifrån det teoretiska ramverket definieras undersökningens variabler i tabell 1. Kontrollvariabler utgörs av rivaliserande förklaringar och kontrolleras då fallen har en snarlik geografisk och tidsmässig kontext, varför de betraktas som konstanter. Likväl kontrolleras flygstridskrafternas inverkan, eftersom Biddle menar att flygets påverkan är marginell om inte endera parten har luftherravälde, vilket varken Ukraina eller Ryssland hade i studerade fall (Biddle 2004:215, Palahniuk 2023). Styrkeförhållanden, teknologi och moral är ytterligare variabler som bedöms som lika mellan fallen och därför anses konstanta.

Beroende variabel	Y: Markoperativ framgång
Oberoende variabler	X ₁ : Organisation och taktik
	X ₂ : Försvar med djup
	X ₃ : Motanfall och reserver
	X ₄ : Begränsade målsättningar
	X ₅ : Genombrott
	X ₆ : Exploatering
Kontrollvariabler	Z ₁ : Styrkeförhållanden och teknologi
	Z ₂ : Flygstridskrafter
	Z ₃ : Moral
	Z ₄ : Terräng, årstid och väder

Tabell 1: Variabler

3.4 Material och källkritik

Pågående krig begränsar antalet valbara metoder för datainsamling och komplicerar den källkritiska aspekten av empirin. Av forskningsetiska och praktiska skäl begränsas insamling till olika former av text. Eftertraktat textmaterial såsom krigs dagböcker och operationsplaner är fortfarande hemligt. I stället används öppet material som publicerats i form av böcker, artiklar, underrättelserapporter, rapporter från tankesmedjor och forskningsinstitutioner, geografiska karttjänster samt nyhetsartiklar.

Den ukrainska arméns erfarenhetsrapport (November 2023) är undersökningens centrala förstahandskälla. Dokumentet är undertecknat Generalmajor Ihor Palahniuk, Ukrainas dåvarande tjänsteförättande arméchef, och bedöms ha god samtidighet och äkthet. Innehållet antas dock brista avseende oberoende och tendens, trots att både ukrainska och ryska förtjänster och brister redovisas.

Institute for the Study of War (ISW) utgör uppsatsens fundamentala källa i kategorin öppna underrättelserapporter och analyser. ISW baserar sina rapporter på uttalanden från ukrainska generalstaben, ryska försvarsministeriet, politiker och försvarsanalytiker, samt digitala karttjänster och ryska militärbloggar. ISW-rapporterna bedöms ha god äkthet och god samtidighet. Samtidigt kan ISW kritiseras för att inte vara helt oberoende, och för tendens åt ukrainsk favör. ISW:s rapporter baseras dock på både ryska och ukrainska källor vilket betraktas som en form av datatriangulering.

Sammanfattningsvis används data från erkända institutioner, primärkällor, författare och respekterade mediekanaler, men eftersom båda Ukraina och Ryssland även förde kriget i informationsdomänen kan empirin vara tendentiös eller bitvis felaktig. Huvuddelen av källorna är andrahandskällor, vilka är tendensiösa åt ukrainsk fördel. En styrka med materialet är god samtidighet. När data är bristfälliga eller otillgängliga kan undersökningar likt denna endast nå försiktiga slutsatser (George och Bennett 2005:201).

3.5 Operationalisering

Teorins offensiva och defensiva principer är grunden för operationaliseringen. Indikatorerna utgör förväntade logiska mönster i empirin, avseende parternas agerande, vilka är hämtade från Biddles beskrivning av hur det moderna systemet fungerar i praktiken. Exempelvis är ett logiskt tecken på genombrott att anfallande part får stridskontakt med försvararens bakre förband, eftersom de generellt grupperas bakom försvarsområdet och endast kan påverkas efter genombrott. Flyende förband, vilka ofta efterlämnar tyngre materiel, indikerar att försvararen inte förmår att samordna försvaret, eftersom tempot i exploaterande anfall omöjliggör försvararens organiserade omgruppering eller insättande av reserver. Med kombinerade vapen avses att förbandstyper organiseras för att komplettera varandras förmågor, och eller att olika vapen och förmågor kombineras simultant.

Teoretiska principer	Principernas element	Empiriska indikatorer
Organisation och taktik	❖ Organisation med mindre självständiga taktiska enheter ❖ Kombinerade vapen ❖ Spridd gruppering, skydd, skyl och dolt uppträdande ❖ Nedhållande eld	• Mindre taktiska enheter manövrerar samtidigt • Organisation och eller nyttjande av kombinerade vapen • Utspridda förband använder terräng till sin fördel, tillgängliga förband vid operationens början • Indirekt bekämpning understödjer manöver
Genombrott	❖ Genombrott av fiendens försvar utnyttjas för fortsatt anfall	• Strid med motståndarens bakre förband
Begränsade målsättningar	❖ Anfallsdjupet begränsas för att undvika kulmination	• Anfall övergår till försvar när fientligt motstånd ökar
Exploatering	❖ Genombrott utnyttjas för anfall som fortsätter in på djupet av försvararens område	• Försvararen flyr oorganiserat • Försvararen efterlämnar materiel
Djup i försvaret	❖ Djup i försvarsgruppering	• Försvaret är rörligt och består av flera försvarslinjer
Reserver och motanfall	❖ Reserver nyttjas för avgöranden ❖ Motanfall mot fientliga anfallets svagheter	• Reserver attackerar anfallarens flanker • Motanfall då fienden anfällt in på djupet

Tabell 2: Operationalisering

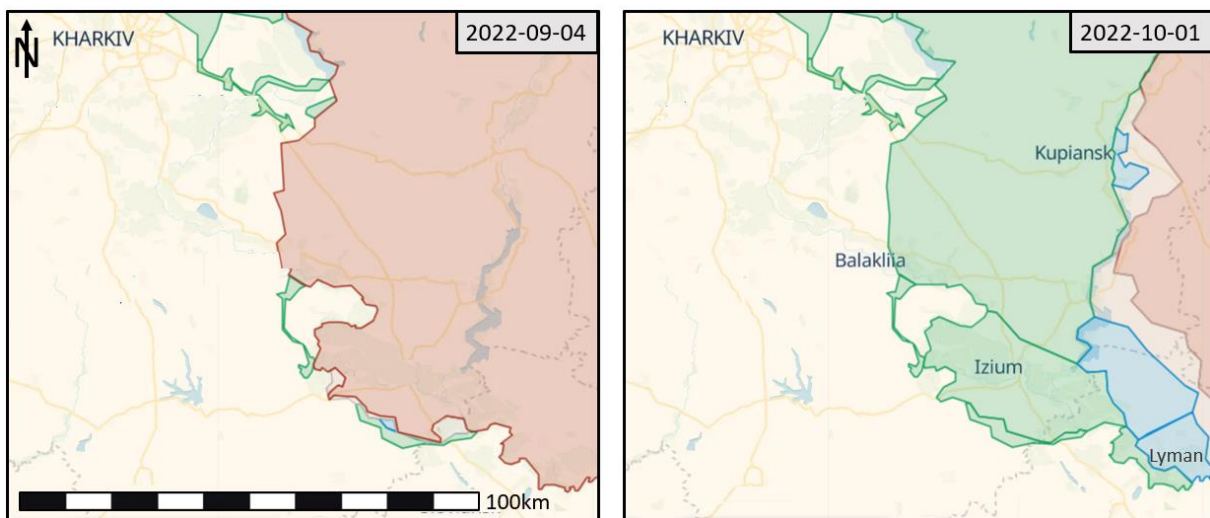
4. Analys

Kapitlet inleds med bakgrundsbeskrivningar av fallen och efterföljs av jämförande analys. Sista stycket innehåller en sammanställning av resultaten och dess implikationer för teorin.

4.1 Bakgrundsbeskrivningar av fallen

4.1.1 Kharkiv-offensiven, 4 september – 1 oktober 2022

Kharkiv-regionen i nordöstra Ukraina ockuperades av Ryssland efter invasionen den 24 februari 2022. Inom loppet av några veckor i september 2022 återtog Ukraina mer än 6000 kvadratkilometer ryskkontrollerat område i en större markoperation (Plochy 2023:235; Gady och Kofman 2023:9; Biddle 2022).

Figur 4: Kharkiv-offensiven. Ryskockuperat ukrainskt territorium är rött och återerövrat territorium är grönt/blått. Underlag från Deepstatemap bearbetat av författaren (Deepstatemap.com).

Sommaren 2022 genomförde Ukraina förberedande underrättelseinhämtning och förbekämpning av rysk logistik och ledning (Ramani 2023:196–98; Gady och Kofman 2023:10). Ukraina dedikerade sex brigader till offensiven: två mekaniserade, en stormbrigad, en infanteribrigad, en luftburen brigad samt en artilleribrigad (Matthews 2022:232; Gady och Kofman 2023:9–11; Ryan 2022).

Den 29 augusti deklarerade Ukraina officiellt att en motoffensiv i grannregionen Kherson inletts. Uttalandet, som senare visade sig vara en lyckad vilseledning, resulterade i att ett stort antal ryska förband omgrupperades till Kherson, och att Kharkiv lämnades svagt försvarat (Plochy 2023:229, 233; Ramani 2023:226; Matthews 2022:308, 353; ISW 10 sept 2022). Vid motoffensivens början återstod cirka tolv ryska bataljonsstridsgrupper i försvaret av Kharkiv (Plochy 2023:232). Kharkivoffensivens anfall inleddes 4 september och överraskade de ryska förbanden söder och öster om staden Kharkiv. Kringgångar och genombrott vid städerna Balakliia och Shevchenkove exploaterades då ukrainska förband fortsatte i riktning mot

Kupiansk och Vovchansk. De sistnämnda städerna, tillsammans staden Iziium, intogs den 10 september (Plokyh 2023:231–35; Ryan 2022). På grund av Kupiansks operativa och strategiska betydelse som logistisk knutpunkt innebar den ukrainska erövringen av staden en vändpunkt som fick ryska förband att fly i större omfattning. De ryska förbanden lämnade stora mängder materiel, fordon, ammunition och tyngre vapen efter sig; exempelvis lämnades ett hundratal pansarfordon i flykten från Iziium (Plokyh 2023:234–35; Ryan 2022; Gady och Kofman 2023).

Från Kupiansk och Iziium fortsatte det ukrainska anfallet i sydlig och östlig riktning och avstannade den 1 oktober vid orten Lyman, där ryska förband och reserver etablerat ett starkare försvar. (Plokyh 2023:236; Stepanenko, Hird, m.fl. 2022).

På några veckor hade Ukraina med få egna förluster återtagit stora landmassor mot en numerärt överlägsen motståndare.

4.1.2 Zaporizhzhia-offensiven, 7 juni – 28 augusti 2023

I en kostsam och utdragen markoperation återtog Ukraina mindre delar av den ryskockuperade regionen Zaporizhzhia sommaren 2023. Orten Robotyne, en viktig stödjepunkt i det ryska försvaret, blev en dyrköpt erövring för Ukraina (Axe 2023; ISW 9 jun 2023).

Under vintern 2022-2023 och våren 2023 förstärkte Ryssland det befintliga försvaret av ryskockuperat territorium i Ukraina med omfattande fältarbeten i form av värnsystem, bunkrar, stora mineringar samt hinder för stridsfordon och infanteri (Ramani 2023:385–86; Axe 2023).

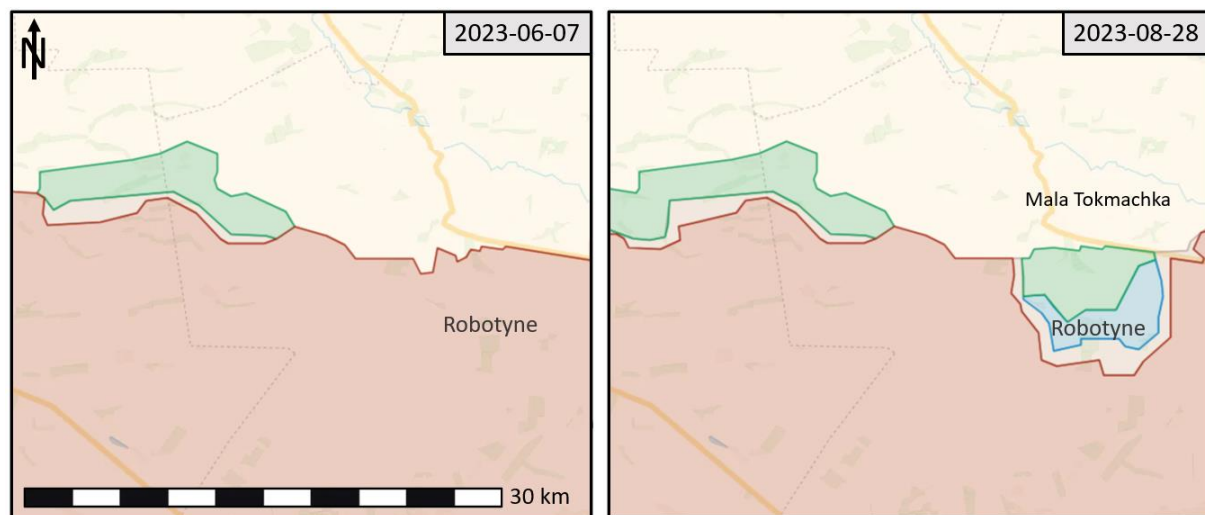
Anfallet mot Robotyne var en del av den ukrainska motoffensiven 2023 och bedömningen är att målet för operationen var att avskära ryska landförbindelser till Krimhalvön genom att återta terrängen mellan ukrainskcontrollerade delen av Zaporizhzhia och Azov-sjön (Axe 2023; Kofman och Lee 2023).

Figur 5: Zaporizhzhia-offensivens målsättningar. Underlag från Deepstatemap bearbetat av författaren (Deepstatemap.com).

Liksom i Kharkiv var styrkeförhållandena på operativ nivå till rysk fördel (Palahniuk 2023). Ukrainska anfall gjordes på flera platser för att hitta svagheter i det ryska försvaret. Vid Mala Tokmachka, inledde en ukrainsk mekaniserad brigad och en stormbrigad, den 8 juni ett misslyckat genombrottsanfall av den främre ryska försvarslinjen, vilken försvarades av två motoriserade infanteriregementen samt spetznas-förband. Inom loppet av några timmar förlorade Ukraina närmare en hel mekaniserad bataljon (ISW 9 jun 2023; Axe 2023). Ukrainska förband gjorde under de kommande veckorna upprepade försök till genombrottsanfall, dock med blygsamma landvinningar och stora materiella kostnader.

Anfallet mot Robotyne fortsatte. Ukrainska förband anpassade sin taktik med mindre infanterienheter, som i skydd av mörker och med hjälp av mörkerutrustning, genomförde anfall och minbrytning nattetid (ISW 10 juni 2023).

Figur 6: Zaporizhzhia-fronten. Ryskockuperat ukrainskt territorium är rött och återerövrat territorium är grönt/blått. Underlag från Deepstatemap bearbetat av författaren (Deepstatemap.com).

Först i slutet av juli månad började den ukrainska anfallstären nå utkanterna av Robotyne, det dröjde ytterligare en månad innan ukrainska förband hade intagit byn (ISW 26 juli 2023; Deepstatemap 2023) Målet att avskära Ryssland från Krim hade misslyckats, men Robotyne var återerövrat, dock till stora kostnader i tid och resurser.

4.2 Jämförande analys

Ukrainas och Rysslands agerande på taktisk och operativ nivå jämförs inom och mellan respektive fall. Dispositionen följer operationaliseringens ordning med syftet att identifiera likheter och skillnader med Biddles moderna system, för att pröva undersökningens hypoteser.

4.2.1 Organisation och taktik

Ukrainas respektive Rysslands taktiska agerande och organisation i Kharkiv skiljer sig avsevärt från varandra jämfört med förhållandena i Zaporizhzhia, där likheterna är fler.

I kontrast till de ryska förbanden i Kharkiv, som var glest grupperade, underbemannade och saknade erforderligt understöd, är kombinerade vapen en bra beskrivning av Ukrainas sex brigader vilka utgjorde en mångfacetterad anfallskomponent med kompletterande förmågor. David Petraeus förklarade genombrottet i Kharkivoffensiven med att ukrainska förband var bättre rekryterade, tränade och organiserade än ryska motsvarigheter (Matthews 2022:373).

Det ryska försvaret av Zaporizhzhia karaktäriserades av erforderliga förberedelser och kombinerade vapen: "...well-prepared defense with dense minefields, entrenched troops, numerous antitank guided missiles, loitering munitions, and attack helicopters backing the Russian lines." (Kofman och Lee 2023). Ukraina prövade okonventionella sätt att organisera förband enligt kombinerade vapen, vilket delvis bidrog till taktiska framgångar:

To carry out assault operations, assault teams (squads) of 10 to 25 servicemen (depending on the conditions and the mission) are created, reinforced with grenade launchers and a large number of hand grenades. In the course of assault operations, the assault team is covered by an armored group (tank, infantry fighting vehicle, armored personnel carrier) or a fire support team, a mortar team, or a sniper team. (Palahniuk 2023:7)

Kontrasterande åstadkom Ryssland framgångar i Zaporizhzhia, då förbanden organiserades och taktiserade enligt rysk doktrin; "...Russian forces employed standard doctrinal elastic defense tactics and pushed Ukrainian troops back..." (ISW 26 juli 2023) Ukraina kritiserades för att inte behärska västerländsk taktik och inte kunna organisera större förband:

The Ukrainian military continues to struggle with scaling offensive operations, and conducting combined arms operations at the battalion level and above, with most attacks being at the level of a platoon or company. (Kofman och Lee 2023:3)

Vidare genomförde Ukraina frontalanfall mot förberedda försvarslinjer utan doktrinärt erforderligt flygunderstöd och luftvärn, vilket orsakade omfattande ukrainska förluster (Axe 2023; ISW 24 juli).

Ukraina påbörjade offensiven i Kharkiv med stora slagkraftiga förband, vilket indikerar dolt uppträdande och nyttjande av skydd och skyl. Ryska förband led stora förluster i den ukrainska förbekämpningen, vilket indikerar motsatsen för rysk del. Den ukrainska erfarenhetsrapporten vittnar om att båda parter tillämpade utspridning, och att ukrainska förband använde terrängen för skydd och skyl (Palahniuk 2023:7-8).

Indirekt bekämpning i Kharkivoffensiven bestod av förbekämpning snarare än nedhållande eld. Ukrainas misslyckande att samordna nedhållande eld i Zaporizhzhia-offensiven, och de stora förluster det innebar, exemplifierar betydelsen av den nedhållande elden:

... the unit went into the assault long after the main suppressive artillery barrage had been fired, leaving its assault forces vulnerable to unsuppressed Russian artillery and antitank guided missiles. (Kofman och Lee 2023:8)

Ukrainas doktrinrogna taktik ledde till framgång i Kharkiv, samtidigt som Ryssland inte följde sin doktrin och förlorade. I Zaporizhzhia slogs Ryssland relativt doktrinärt och hade framgång, medan Ukraina, efter inledande misslyckade anfall, övergick till okonventionell taktik med varierande resultat. Ukrainas doktrin bygger likt den ryska på kombinerade vapen (Борю, Ukrainiska Försvarsministeriet 2016; Försvarsmakten 2021). Bristen på luftvärn, och bristande förmåga att genomföra operationer med kombinerade vapen med större förband, kan utgöra möjliga förklaringar till Ukrainas motgångar i Zaporizhzhia.

Sammanfattningsvis agerade Ukraina i högre grad än Ryssland enligt Biddle's taktiska grundprinciper i Kharkiv-offensiven, medan förhållandet i Zaporizhzhia-offensiven är mer lika, dock med fördel till rysk sida.

4.2.2 Försvar med djup

Det ryska försvaret av Kharkiv karaktäriserades av tunt försvarade och glest utplacerade försvarslinjer samt bristfälliga fältarbeten, vilket kontrasterar det ryska försvaret i Zaporizhzhia; "...the enemy's use of powerful engineering obstacles (at the depth up to 40 km) and fortifications." (Palahniuk 2023:4). Försvaret i Zaporizhzhia har beskrivits som svårforcerat, då det bestod av tre försvarslinjer: första linjen med mineringar; andra med bemannade fortifikationer och artilleri; och en tredje linje med reserver (ISW 15 aug 2023; Palahniuk 2023). Dessutom förde ryska förband en rörlig försvarsstrid i likhet med vad Biddles moderna system stipulerar:

Ukrainian forces penetrated the initial defensive lines; Russian forces pulled back to a second line of fortifications; and Russian reserves subsequently counterattacked to retake the initial line of defenses. (ISW 8 juni 2023)

ISW tolkade ryska tillbakadragningar kring Mala Tokmachka och Robotyne som rysk taktik inom ramen för "elastiskt försvar" (ISW 21 aug 2023). Manövertänkande i försvarsstrid bygger dock på att utnyttja försvarsdjupet genom att låta motståndaren anfälla djupt, vilket blottar dennes flanker och sårbarheter vilka då kan påverkas (Biddle 2004:47). Med detta perspektiv liknar inte den ryska försvarsstriden Biddles teori, eftersom ryska förband i de flesta fall försvarade

den främsta linjen hårdnackat. Michael Kofman och Rob Lee framför liknande argument bakom påståendet: "Russia is not executing a true defense in depth." (Kofman och Lee 2023:21).

Sammantaget saknade det ryska försvaret av Kharkiv djup, trots att det fördes över stora ytor och hade inslag av enstaka motanfall. I Zaporizhzhia förde Ryssland däremot ett mer rörligt försvar med regelbundna motanfall och med stöd av multipla försvarslinjer med djup, vilket tillsammans mer liknar Biddles moderna system.

4.2.3 Motanfall och reserver

Kharkivoffensiven avstannade efter några veckor. En sannolik förklaring är att Ryssland först då lyckades tillföra erforderliga reserver för att hindra fortsatta ukrainska anfall. I Zaporizhzhia var förutsättningarna annorlunda: ryska förband hade haft flera månader för förberedelser; stora förbandsreserver fanns tillgängliga bakom försvarslinjerna. En närmare granskning av hur reserver och motanfall användes ger emellertid en mer nyanserad bild.

Vid Kharkivoffensivens inledning fanns få ryska reserver tillgängliga, eftersom de flyttats till Kherson. 6-10 september karaktäriserades av flyende ryska förband, och det var först den 18 september som större ryska motanfall gjordes mot den viktiga staden Kupiansk (ISW 10, 18 sept 2023).

Enligt Biddle kan anfallskraften (härvid avses förmågan att effektivt samordna fortsatt anfall) förstås som en funktion av tid och erövrat territorium. Ju längre tid som går, och ju mer terräng som erövrats, desto mindre blir anfallskraften om inte reserver sätts in (Biddle 2004:47). Ukrainsk oförmåga att sätta in reserver för att exploatera framgång kan förklara den ukrainska halten vid Lyman. Enligt moderna systemet innebär framgångsrikt försvar att reserver och motanfall sätt in då anfallarens svagheter blottas – något Ryssland sannolikt lyckades med vid Lyman men var senfärdig med vid Kupiansk. Den ukrainska motoffensivens slut vid Lyman kan alltså likaväl vara resultat av Ukrainas oförmåga att sätta in reserver i tid som Rysslands förmåga att tillföra reserver.

I Zaporinaha använde Ryssland regelbundet reserver och genomförde motanfall (ISW 26 juli 2023). Kofman och Lee's fältstudier (2023:21) stärker bilden: "Russia's defense has featured regular counterattacks...". Ryssland roterade främst större reserver för att återhämta frontförband, reserver för att skapa avgöranden verkar inte ha använts i större utsträckning (ISW 9, 14 aug 2023; Kofman och Lee 2023). Innebörden är att trots att Ryssland använde reserver och genomförde motanfall skedde det inte helt enligt Biddles moderna system, snarare för att långsamt nöta ner ukrainska anfall till kostnaden av omfattande ryska förluster.

4.2.4 Begränsade målsättningar

Empirins brister omöjliggör fastställande av Ukrainas faktiska målsättningar i Kharkiv respektive Zaporizhzhia. Bedömningen är att ukrainska operativa mål i Kharkivoffensiven var att återta allt ryskockuperat ukrainskt territorium i Kharkiv-regionen. I Zaporizhzhia var målsättningarna att avskära ryska landförbindelser till Krim (Kofman och Lee 2023, Axe 2022).

Kharkivoffensiven avstannade vid Lyman då det ryska motståndet ökade, vilket indikerar begränsade ukrainska målsättningar. Likväl kan Ukrainas val att inte fortsätta anfallet efter Robotyne indikera begränsade målsättningar i Zaporizhzhia-offensiven. Med anledning av det hårda motståndet och stora förluster går det dock att argumentera att ukrainska förband saknade begränsade målsättningar fram till Robotyne.

Sammantaget visade Ukraina tydligare indikatorer på begränsade målsättningar i Kharkiv än i Zaporizhzhia, även då de faktiska målsättningarna inte säkert kan fastställas.

4.2.5 Genombrott

Bland källorna råder konsensus kring att Kharkivoffensiven utgjorde ett genombrott av det ryska försvaret av Kharkiv (Matthews 2022:353; Plochy 2023:235; Biddle 2022). Huruvida Zaporizhzhia-offensiven kan betraktas som ett genombrott är en definitionsfråga samt beroende av vilken militär ledningsnivå som granskas.

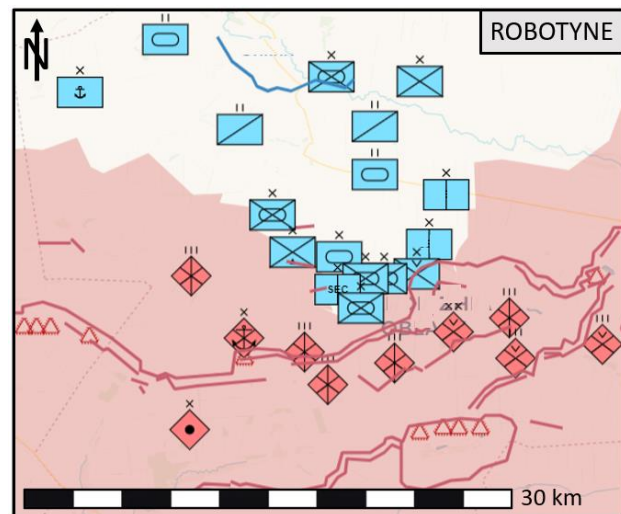
Kharkivoffensiven inkluderade flertalet genombrottsanfall. Emellertid är anledningen till att offensiven liknats vid första Gulfkriget samt Israels tidigare krig i fråga om manöverkrigföring, sannolikt inte genombrottsanfallen i sig (Biddle 2022; Henkin 2022). En starkare förklaring är de ukrainska förbandens tendens att kringgå starka ryska befästningar, anfalla förbi och göra dem irrelevanta, samt exploateringen av framgång genom att fortsätta anfallen in på djupet, vilket paralyserade de ryska förbanden. Paradoxalt innebär det att offensiven skapade genombrott på operativ nivå, delvis på grund av att Ukraina undvek kostsamma och tidsödande genombrottsanfall på lägre nivå.

Zaporizhzhia-offensiven kan betraktas som ett genombrott eftersom ukrainska förband per se bröt igenom ryska försvarslinjer och återerövrade Robotyne. Stundtals åstadkom de ukrainska anfallen framgång och ukrainska förband bekämpade ryska bakre förband: "Ukrainian forces have entered areas where they encountered only Russian logistics groups" (ISW 26 aug 2023). Sett till de ukrainska målen med offensiven – avskära ryska förbindelser till Krim, lyckades inte Ukraina med ett genombrott på operativ nivå utan hejdades vid Robotyne.

Definitionsmissigt anger manöverkrigföringsteorier att genombrott karaktäriseras av att identifiera och kraftsamlat angripa svagheter i motståndarens försvar, som sedan säkras för att

möjliggöra fortsatt anfall och exploatering av motståndarens bakre område (Biddle 2004; Leonhard 1994). Ukrainska förband lyckades sällan försvara de små genombrott som gjordes på lägre taktisk och stridsteknisk nivå, varför de heller inte kunde exploatera framgång.

De ukrainska upprepade frontalanfallen under tre månaders tid har mer likheter med sinnebilderna av utnöttningskrigföring än manöverkrigföringen, eftersom något större och djupare genombrott aldrig lyckades. Figur 7 illustrerar det statiska läget vid Robotyne under augusti månad 2023. ISW hävdade dock att striderna hade större likheter med manöverkrigföring än utnöttningskrigföring, "It is still maneuver warfare rather than attritional warfare, just at a slower pace. It therefore requires patience, but it can succeed." (ISW 3 aug 2023). Detta kan tolkas som att krigföringen i Ukraina följer manöverkrigföringens principer och att de fungerar, dock med lägre tempo än tidigare skådat. Detta förhållande överensstämmer med Biddles teori och undersökningens andra hypotes (symmetri).

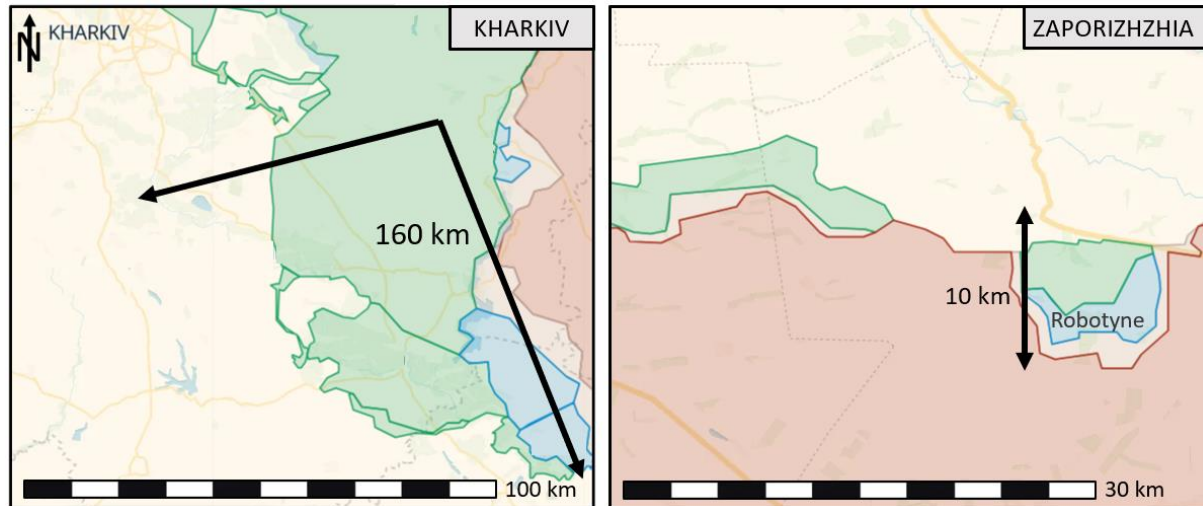
Figur 7: Striderna om Robotyne. Underlag från Militaryland bearbetat av författaren (Militaryland.net).

4.2.6 Exploatering

Kharkiv-offensiven exemplifierar hur Biddle (2004) med flera anser att exploatering bör genomföras. "Russian forces are not conducting a controlled withdrawal and are hurriedly fleeing..." (ISW 10 sept 2022). Ryska förbands okontrollerade och omfattande flykt, samt de stora mängder rysk materiel som efterlämnades, indikerar ukrainsk exploatering.

Biddle (2004) anser att exploatering är en förutsättning för att orsaka motståndarens organisatoriska kollaps och förlust. "The Kremlin has recognized its defeat in Kharkiv Oblast, the first defeat Russia has acknowledged in this war." (ISW 13 sept 2022). Rysslands erkännande av nederlaget kan ses som kvittens på att exploatering genomfördes och var avgörande.

Zaporizhzhia-offensiven å andra sidan kan svårligen betraktas som lyckad exploatering på taktisk eller operativ nivå. Ukraina lyckades inte exploatera genombrott och anfälla in på djupet. Ryska förband flydde inte i någon större omfattning, och empirin visar inga spår av rysk efterlämnad materiel som tecken på lyckad ukrainsk exploatering. Nedanstående figur illustrerar skillnaderna i djup mellan respektive fall.

Figur 8: Offensivernas geografiska omfattning. Data från Deepstatemap bearbetat av författaren (Deepstatemap.com).

Som avslutning konstateras att ukrainska armén i slutsatserna i sin erfarenhetsrapport anger att det är taktiken och operationskonsten som måste förändras för att nå framgång, och att detta bör göras genom förändringar av hur förband och förmågor används – *force employment*:

CONCLUSIONS: Thus, the war in Ukraine sends a message about the need to transform the tactics and operational art of warfare (operations), first of all, to change the forms and methods oriented to the force employment in conditions of significant enemy superiority in manpower and equipment... (Palahniuk 2023:21)

Kärnan i Biddles teori är att framgång kan nås mot en överlägsen motståndare, beroende på hur förband och förmågor används. Följaktligen konstateras samstämmighet mellan Biddles teori och ukrainska arméns erfarenheter kring vad som leder till markoperativ framgång.

4.3 Sammanfattande resultat och implikationer för teorin

I Kharkiv agerade ukrainska förband i stor utsträckning i likhet med offensiva operationer i Biddles moderna system. De största likheterna återfinns på operativ nivå men till del också på taktisk nivå. Det ryska försvaret av Kharkiv har få likheter med moderna systemets defensiva operationer.

Resultatet av analysen av Zaporizhzhia-offensiven är mindre tydligt. Generellt agerade båda parter delvis enligt vad moderna systemet stipulerar som framgångsrikt. Samtidigt har ingen av parternas agerande en helt tydlig överensstämmelse med teorin. Om resultaten hade redovisats kvantitativt så hade dock båda parter fått högre värden på de variabler där de agerade enligt moderna systemet, än på de variabler där agerandet skiljde sig från teorin.

Fall		Kharkiv		Zaporizhzhia	
Analysenhet		Ukraina	Ryssland	Ukraina	Ryssland
Stridssätt		Anfall	Försvar	Anfall	Försvar
Variabler	Utfall	<i>Framgång</i>	<i>Motgång</i>	<i>Motgång</i>	<i>Framgång</i>
	Taktik och organisation	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja / Delvis</i>	<i>Ja / Delvis</i>
	Genombrott	<i>Ja</i>	-	<i>Ja / Delvis</i>	-
	Begränsade målsättningar	<i>Ja</i>	-	<i>Ja / Delvis</i>	-
	Exploatering	<i>Ja</i>	-	<i>Nej</i>	-
	Försvar med djup	-	<i>Nej</i>	-	<i>Ja / Delvis</i>
	Reserver och motanfall	-	<i>Nej</i>	-	<i>Ja / Delvis</i>

Tabell 3: Sammanställning av resultat. Celler innehållandes streck är variabler som inte analyserats då de enligt teorin inte är applicerbara på stridssättet.

Analysen av Kharkiv visar att anfallande part, som agerade i enlighet med moderna systemet, nådde framgång mot den försvarande parten, som inte agerade enligt moderna systemet. Vidare visar analysen av Zaporizhzhia att den anfallande part som delvis agerade enligt moderna systemet hade motgång mot en försvarande part som delvis, men i något högre grad, agerade enligt moderna systemet. Resultatet stärker hypotes 1 - *markoperativ framgång tillfaller oavsett stridssätt den part som i högre utsträckning än motparten agerar enligt det moderna systemet*. Likheterna mellan i vilken grad parterna agerade enligt moderna systemet, tillsammans med Zaporizhzhia-offensivens resurskrävande och utdragna karaktär, stärker hypotes 2 - *om båda parter i lika stor omfattning agerar enligt det moderna systemet kan markoperativ framgång nås till priset av tid och resurser*.

Resultatet kan inte säkerställa kausalt samband – exakta orsaker till utfallen kan inte fastställas. Ukrainas motgång i Zaporizhzhia kan förstås som ukrainsk oförmåga att genomföra exploaterande anfall, vilket är det variabelvärde som sticker ut mest i resultatet, men också som att ryska förband i huvudsak agerade enligt moderna systemet, eller möjligtvis en kombination av bådadelar. Ukrainsk framgång i Kharkiv kan förstås som ukrainsk förmåga att genomföra offensiv taktik och operationskonst enligt moderna systemet, eller ryska förbands oförmåga att försvara enligt det moderna systemet, eller kombinationen av båda parternas agerande. Sambandet i Kharkiv är tydligare än i Zaporizhzhia men får ändå anses vara spuriöst eftersom alternativa förklaringar inte kan uteslutas.

5. Avslutning

I kapitlet redovisas och diskuteras slutsatser samt uppsatsens inom- och utomvetenskapliga bidrag. Därefter följer en reflektion kring metod, teori och resultat. Slutsatserna föranleder en ny tes. Avslutningsvis framförs förslag på vidare forskning och sammanfattande slutsatser.

5.1 Slutsatser

Först konstateras att resultatet stärker undersökningens båda hypoteser, vilket gör att uppsatsens forskningsfråga besvaras på följande sätt. Det förefaller finnas en samvariation mellan asymmetri, avseende i vilken omfattning respektive part relativt motparten agerar i enlighet med Biddles moderna system, och markoperativ framgång. Resultatet återspeglar Biddles teori, men påvisar inte kausalitet. Resultatet indikerar att markoperativ framgång tillfaller den part som i högre utsträckning än motståndaren agerar enligt det moderna systemet. När parterna i liknande omfattning tillämpar det moderna systemet, blir striden utdragen och kostsam.

För det andra uppfyller uppsatsen syftet genom att med analys av aktuell empiri bidra till förståelsen för manöverkrigföringens betydelse i samtida krig. Uppsatsen kompletterar Stephen Biddles forskning (2004) som saknar empiriska bevis för moderna systemets funktion i samtida krig. Uppsatsen antyder, likt Biddles teori, att immateriella faktorer är viktigare för att uppnå framgång, än materiella faktorer. Resultatet stärker även Biddles tes (2022) att det statiska kriget i Ukraina beror på att båda parter i liknande omfattning behärskar modern krigföring. Uppsatsen bidrar kumulativt till kunskapen kring en av krigsvetenskapens äldsta gåtor – hur framgång i strid åstadkoms.

Den tredje slutsatsen är att så länge Biddles moderna system betraktas som modern manöverkrigföringsteori, innebär ovanstående slutsatser att manöverkrigföringen inte är död, den är annorlunda. Framgång i studerade fall skapades inte allena genom snabba avgörande manövrar, men tillämpningen av manöverkrigföringens principer hade betydelse för utfallet. Empirin påvisar att tidigare forskning (Gady och Kofman 2023; Watling 2023) kring modern tekniks påverkan på striden är fortsatt intressant. Fallstudien indikerar att det pågår ett omfattande tekniskifte, vari betydelsen av både äldre och ny teknik förändras. Givet de utmaningar som modern teknik, och därmed också ny taktik för med sig, ökar behovet av väl utbildade och tränade förband, vilket riskerar att göra modern manöverkrigföring till en utopi för arméer som inte tillhör världens rikaste. Samtidigt visar empirin att framgång på lägre taktisk nivå skapades med enkla lågteknologiska metoder, samt att numerärer, framför allt reserver, hade stor operativ betydelse. Sammantaget innehöll manöverkrigföringen i Ukraina 2022-2023 en blandning av ny och gammal teknik liksom både beprövade och nya metoder.

Uppsatsen fjärde slutsats är att numerär styrka är viktigt, men att taktik och operationskonst är viktigare, och att ett holistiskt perspektiv är nödvändigt för att skapa en objektiv förståelse av komplexiteten i modern manöverkrigföring. Ukraina-krigets karaktär av utnöttningskrigföring, blottlägger nämligen en manöverteoretisk paradox. Ukraina, som var numerärt underlägsen, åstadkom numerär lokal överlägsenhet på taktisk nivå genom manöverkrigföring på operativ nivå. Den som inte tar hänsyn till den operativa nivån kan argumentera att Lanchester Linear Model (som förklarar framgång med numerär överlägsenhet) kan förklara den ukrainska taktiska framgången i Kharkivoffensiven, och att manöverkrigföring således är en illusion.

Slutsats nummer fem belyser vikten av exploatering. Analysens mest utmärkande förklarande orsak till framgång i offensiva operationer är förekomsten av exploaterande anfall. I det fall där exploaterande anfall på djupet aldrig uppnåddes, uppfylldes heller inte operationens målsättningar. När exploatering lyckades, upphörde motståndarens vilja eller förmåga till strid lokalt. Resultatet rimmar med tidigare forskning kring betydelsen av exploatering (Friedman 2017; Henåker 2023). En logisk ny hypotes är att exploatering skulle kunna utgöra en kausal mekanism för framgång i samtida offensiva operationer, och att detta eventuella samband bör undersökas.

Den sammanfattande slutsatsen, att immateriella faktorer förefaller vara viktigare för framgång, än materiella, har ett utomvetenskapligt värde. I en tid av ökat hot, och accelererande tillväxt för Försvarsmakten, ger resultatet incitament för att prioritera övning, träning, doktrinutveckling och internationellt samarbete, vilket sammantaget kan öka den operativa förmågan och ge kostnadseffektiv och snabbare förmågehöjning jämfört med väntan på nyare och fler materielsystem. Om antagandet att ett omfattande skifte i teknik och taktik stämmer, ligger en stor utmaning i att identifiera vad av äldre teknik och taktik som fortfarande är gångbart, och vad som måste förändras. Detta motiverar fortsatta studier av krigföringen i Ukraina och fortsatt erfarenhetsutbyte med ukrainsk militär. En organisationskultur som främjar nytänkande och vilja att pröva prematura koncept och ny teknologi torde även vara en framgångsfaktor.

5.2 Metodologisk reflektion

Uppsatsens slutsatser har ett värde, men måste betraktas som försiktiga synteser underbyggda av resultat från empiri, som i dagsläget inte medger starkare bevis. Endast två fall och fyra analysenheter som har studerats, vilket begränsar slutsatsernas generaliserbarhet.

En validitetsmässig styrka med undersökningen är dock den jämförande designen som, med relativt detaljerat djup, analyserar och jämför anfallare och försvarare mellan fallen. Samtidigt

hade en kvantitativ undersökning eller en fallstudie med fler fall och ytterligare analysenheter ökat den externa validiteten.

Resultatets validitet begränsas av variabler som inte analyserats, vilka kan utgöra alternativa förklaringar. Flygstridskrafternas inverkan har endast berörts ytligt, vilket härleds till teorins motsvarande avgränsning. Antagandet att ukrainsk och rysk manöverkrig-föring är jämförbar, baserat på att de båda grundas på liknande manövertänkande, kan vara felaktigt. Att klarlägga detta hade krävt omfattande undersökning avseende doktrinära mönster, vilket har avgränsats. Moraliska faktorer är ytterligare en möjlig alternativ förklaring, givet antagandet att den part som försvarar sitt land och strider för dess existens är mer motiverad, än den part som genomför ett väpnat angrepp i strid mot internationell rätt. Biddles teori är låst till specifika principer på taktisk och operativ nivå, och uppsatsen tar därför inte hänsyn till strategins inverkan på markoperationer, en brist hos teori och uppsats, eftersom krigföring bör förstås systemiskt.

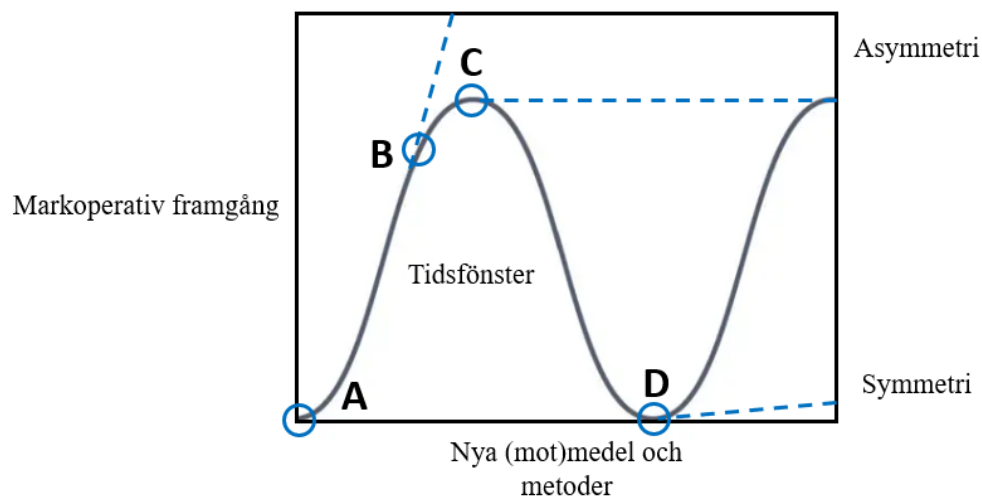
Uppsatsens begreppsvaliditet anses god, eftersom operationaliseringen och dess indikatorer är definierade efter hur Biddle själv beskriver att de teoretiska principerna gestaltats historiskt. Alternativa förklaringar inte kan uteslutas, men ovan nämnda variabler har kontrollerats som konstanter mellan studerade fall, vilket borgar för god validitet och tillförlitlighet. Ur ett reliabilitetsperspektiv är den källkritiska aspekten av empirin mest problematisk, vilket kompenseras genom data-insamlingens djup, bredd och ambition av objektivitet i dataanalysen. Givet de empiriska förutsättningarna anses en god resultatvaliditet ha uppnåtts.

5.3 Syntetisering av asymmetri, överraskning och flexibilitet: en ny tes

Uppsatsens slutsatser har en vidare betydelse för hur asymmetri och symmetri kan förstås i relation till hur teknologisk utveckling, överraskning och flexibilitet tillsammans genererar ett tidsfönster som möjliggör markoperativ framgång. Detta utvecklas nedan till en tes, som argumenterar att det asymmetriska förhållandet, som Biddle anser vara kausalmekanismen för framgång, är viktigare än att specifika principer följs.

Meir Finkels flexibilitets-teori (2011) kan förstås som att överraskning orsakar ett asymmetrisk förhållande mellan nya medel och metoder, och nya motmedel. Enligt Finkel skapas överraskning av nya koncept eller ny teknik, eller ny tillämpning av befintliga dito, och flexibilitet krävs av den överraskade för att återta initiativet (Finkel 2011:27-28, 223). Biddle (2004) nämner att ständig anpassning sker, vilket kan skapa symmetri, men utvecklar inte vad som ändrar dynamiken. Finkels flexibilitet skulle kunna utgöra en mekanism som skapar en återgång till symmetri.

En manöverteoretisk fusion av Biddle och Finkels teorier, ger följande hypoteser, vars samband illustreras i figur 9. Överraskning blottar temporära svagheter, vilka om de exploateras enligt manöverteorin, möjliggör framgång (A). Storleken på den temporära svagheten, tidsfönstret, är beroende av asymmetris omfattning (B). Tidsfönstret är öppet så länge ett motmedel inte finns, eller inte är tillräckligt effektivt. När effektiva motmedel och metoder implementeras, skapas med tiden ett symmetriskt förhållande, som stänger tidsfönstret (C). Den ständiga utvecklingscykeln av nya medel och nya motmedel roterar vidare, såvida en stabil symmetrisk balans, som begränsar överraskning och framgång, inte uppstår (D).

Figur 9: Stiliserad illustration av en ny tes. Inringade punkter markerar omslagspunkter mellan symmetri och asymmetri, streckade linjer är hypotetiska utvecklingar om dynamiken inte ändras.

Tesen är att *asymmetri, avseende medel och metoder relativt motståndaren, ger framgång i modern manöverkrigföring, och doktrinär och teknologisk överraskning samt flexibilitet, är de kausala mekanismer som ändrar dynamiken mellan symmetri och asymmetri.*

Mönstret återfinns tydligt i uppsatsen, vilket indikerar att tesen tål empirisk prövning. Kharkivoffensiven betraktas härvid som doktrinär överraskning, eftersom Ukraina aldrig tidigare genomfört något liknande. Brist på flexibilitet skulle kunna förklara varför det tog flera veckor för Ryssland att vidta erforderliga motåtgärder. Zaporizhzhia-försvaret utgjorde ingen doktrinär nyhet, men försvarsfortifikationernas omfattning, tillsammans med ny teknik, framför allt drönare för spaning och bekämpning, genererade överraskningseffekt. Att Ukraina trots allt lyckades fortsätta anfallet, genom att använda befintliga medel och metoder på ett nytt sätt, indikerar flexibilitet.

Vidare forskning behövs för att undersöka om det teoretiserade sambandet kan generaliseras till andra fall. Detta skulle kunna ge en mer allmängiltig teori, som inte är låst till specifika taktiska eller operativa principer.

5.4 Förslag på fortsatt forskning

Metodologiska förbättringar av genomförd uppsats, eller undersökningar med andra metoder, teorier och empiri, kan bidra till djupare förståelse för vad som leder till framgång i modern krigföring. Jämförelser av fall med annan variation av utfall förtjänar analys, eftersom undersökningen inte kan utesluta att resultatet varit annorlunda om analysenheterna haft en annan variation. Hypoteser kring den nationella tillhörighetens betydelse, därmed även divergerande doktriners och moralens betydelse, skulle kunna prövas genom att komplettera undersökningen med fall av ryska anfallsoperationer mot ukrainska försvarsoperationer. Tre fall som valts bort på grund av utrymmesskäl och empiriska utmaningar, men som uppfyller ovanstående kriterier, är slagen om *Kiev (2022)*, *Bakhmut (2022-2023)* samt *Avdijivka (2023-2024)*.

Varje krig är unikt. Därför finns det uppenbara risker med slutsatser baserade på fåtalet fall. I det perspektivet bör forskning på krigföring i Ukraina kompletteras med andra fall för att undvika att pendeln för förståelsen av modern krigföring slår allt för långt mot det senaste krigets erfarenheter. Hur äldre principer kompletterar och, eller, konkurrerar med ny teknik och taktik, vilket uppsatsens nya tes exemplifierar, förtjänar också fortsatt forskning.

5.5 Sammanfattning

Avslutningsvis antyder uppsatsens slutsatser att manöverkrigföring inte är en illusion, utan fortfarande relevant, men att dess tillämpning och effektivitet förändras i ljuset av ny teknik och taktik. Uppsatsens resultat indikerar att principer som började utvecklas för mer än hundra år sedan kan förklara framgång på dagens slagfält, men att teknologiska innovationer, och nya metoder som innovationerna medför, också inverkar. Detta pekar på att historiska erfarenheter måste sammanvävas med nytänkande. Förändring är nödvändig, men övertro på revolutionära förändringar riskerar att göra modern manöverkrigföring till en utopi, då doktriner, materiel och utbildningsprogram kontinuerligt behöver uppdateras för att möta framtida krav. Uppsatsen indikerar att asymmetri och symmetri, begrepp som kan härledas till manövertänkandet, påverkas av hittills utforskade faktorer, vilket uppsatsens nya tes belyser, och att detta eventuella samband bör undersökas vidare. Genom att fortsätta på inslagen forskningslinje förbättras inte möjligheterna att förutse framtiden, men forskningen kan öka officersprofessionens förståelse för komplexiteten i modern krigföring, och bidra till utvecklingen av flexibla krigföringskoncept, som kan hantera krigets ovissa och föränderliga natur.

Litteratur- och referensförteckning

Litteratur

Biddle, Stephen. 2004. *Military Power: Explaining Victory and Defeat in Modern Battle*. 5:e uppl. Princeton: Princeton University Press.

Clausewitz, Carl von. 1991. *Om kriget*. Red. Hjalmar Mårtenson. 3:e uppl. Stockholm: Bonnier fakta.

Condell, Bruce, och David T Zabecki. 2001. *On the Art of War: Truppenführung*. 1:a uppl. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.

Creveld, Martin Van. 1991. *The Transformation of War: [The Most Radical Reinterpretation of Armed Conflict since Clausewitz]*. New York: Free Press.

Eckstein, Harry. 2009. "Case Study and Theory in Political Science". *Case Study Method*, 118–64. London: SAGE Publications.

Esaiasson, Peter. 2017. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Red. Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann E. Towns, och Lena Wängnerud. 5:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer.

Finkel, Meir. 2011. *On Flexibility: Recovery from Technological and Doctrinal Surprise on the Battlefield*. Red. Moshe Tlamim. Stanford, Calif: Stanford Security Studies.

Friedman, Brett. A. 2017. *On Tactics: A Theory of Victory in Battle*. Annapolis, Maryland: Naval Institute Press.

Fuller, J. F. C. (John Frederick Charles). 2012. *The Foundations of the Science of War*. Saffron Walden: Books Express Publishing.

Försvarmakten. 2021. *Handbok Markstrid - motståndaren 2021*. Stockholm: Försvarmakten.

Gat, Azar. 2001. *A History of Military Thought: From the Enlightenment to the Cold War*. Oxford: Oxford University Press.

George, Alexander L; Andrew Bennett. 2005. *Case Studies and Theory Development in the*

- Social Sciences*. Red. Andrew Bennett. BCSIA Studies in International Security. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Gray, Colin, och Williamson Murray. 2004. *Strategy for Chaos*. Vol. 2. Strategy and History. London: Taylor and Francis.
- Gudmundsson, Bruce. 1995. *Stormtroop Tactics: Innovation in the German Army, 1914-1918*. West Port, Conn: Praeger.
- Handel, Michael I. 2005. *Masters of War*. 3:e uppl. London: Taylor and Francis.
- Henåker, Lars. 2023. *Mastering Tactics: Exploring and measuring victory in battle*. Stockholm: Försvarshögskolan.
- Hooker, Richard D. 1993. *Maneuver Warfare: An Anthology*. Red. Richard D. Hooker. Novato, CA: Presidio.
- Jomini, Antoine-Henri de. 2007. *The Art of War*. Red. Horace E. Cooft. Reformatte. Rockville, MD: Arc Manor.
- Leonhard, Robert R. 1994. *The Art of Maneuver: Maneuver-Warfare Theory and Airland Battle*. New York: Presidio Press Imprint.
- Liddel Hart, Basil Henry. 1991. *Strategy: The Classic Book on Military Strategy*. 2:a uppl. New York: Plume Books.
- Lind, William S. 1985. *Maneuver Warfare Handbook*. Westview Special Studies in Military Affairs. Boulder: Westview.
- Luttwak, Edward. 2001. *Strategy: The Logic of War and Peace*. Reviderad uppl. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Matthews, Owen. 2022. *Overreach: The inside Story of Putin's War against Ukraine*. London: Mudlark.
- Plokhly, Serhii. 2023. *The Russo-Ukrainian War: The Return of History*. New York: W.W. Norton & Company.
- Ramani, Samuel. 2023. *Putin's War on Ukraine: Russia's Campaign for Global Counter-*

Revolution. London: Hurst & Company.

Simpkin, Richard E. 1985. *Race to the Swift: Thoughts on Twenty-First Century Warfare*. Brassey's Future Warfare Series ; 1. London: Brassey's.

Watling, Jack. 2023. "Emerging Technologies". *Advanced Land Warfare*. Oxford University PressOxford.

Weissmann, Mikael. 2023. *Advanced Land Warfare: Tactics and Operations*. Red. Niklas Nilsson. Oxford: Oxford University Press.

Yin, Robert K. 2007. *Fallstudier: design och genomförande*. Red. Björn Nilsson. 1. uppl. Malmö: Liber.

Ångström, Jan. 2015. *Contemporary Military Theory: The Dynamics of War*. Red. Jerker Widén. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.

Бою, В Загальновійськовому. 2016. *ЗАГАЛЬНА ТАКТИКА «МЕХАНІЗОВАНИЙ (ТАНКОВИЙ) БАТАЛЬЙОН* (Allmän taktik). Kiev: Ukrainiska Försvarsministeriet.

Artiklar

Biddle, Stephen.

2022. "Ukraine and the Future of Manoeuvre Warfare". *Texas National Security Review*, November.

2005. "Military power: A reply". *Journal of Strategic Studies* 28 (3): 453–69.

Cohen, Eliot A. 2005. "Stephen Biddle on Military Power". *Journal of Strategic Studies* 28 (3): 413–24.

Collins, Randall. 2010. "A Dynamic Theory of Battle Victory and Defeat". *Clidynamics: The Journal of Theoretical and Mathematical History* (1): 3–25.

Gady, Franz-stefan; Michael Kofman. 2023. "Ukraine 's Strategy of Attrition". *Survival* 65 (2).

Grauer, Ryan; Horowitz, Michael. 2012. "What determines military victory? testing the modern system". *Security Studies* 21 (1): 83–112.

Henkin, Yagil. 2022. "The " Big Three " Revisited: Initial Lessons from 200 Days of War in Ukraine". *Project Muse MCUP* 36: 1–36.

Kugler, L. Richard. 2005. "Review: Military Power: Explaining Victory and Defeat in

- Modern Battle by Stephen Biddle”. *Perspectives on Politics* 3 (3): 681–82.
- Mattis, James N.; Frank Hoffman. 2005. ”Future Warfare: The Rise of Hybrid Wars”. *U.S. Naval Institute Proceedings* 131 (11): 18–19.
- Owen, William F. 2008. ”The manoeuvre warfare fraud”. *RUSI Journal* 153 (4): 62–67.
- Robinson, Paul. 2022. ”The Russia-Ukraine Conflict and the (Un)Changing Character of War”. *Journal of Military and Strategic Studies* 22 (2).
- Saunders, Richard; Mark Souva. 2020. ”Air superiority and battlefield victory”. *Research and Politics* 7 (4).
- Tooke, Lamar. 2000. ”Blending Maneuver and Attrition”. *Military Review* Mar-Apr: 7–13.

Rapporter och digitala referenser

- Axe, David. 2023. ”25 Tanks and Fighting Vehicles, gone in a Blink: The Ukrainian Defeat Near Mala Tokmachka Was Worse Than We Thought”. *Forbes*, 2023.
<https://www.forbes.com/sites/davidaxe/2023/06/27/25-tanks-and-fighting-vehicles-gone-in-a-blink-the-ukrainian-defeat-near-mala-tokmachka-was-worst-than-we-thought/?sh=76fad7137918>. Hämtad 2024-02-08.
- Deepstatemap live. 2024. <https://deepstatemap.com> Hämtad 2024-04-12
- Henningsson, Jan. 2024. ”Natomedlemskapets konsekvenser för markdomänen - Ett diskussionsunderlag inför fortsatt förmågeutveckling”. Försvarets forskningsinstitut.
- Kofman, Michael; Rob Lee. 2023. ”Perseverance and Adaptation: Ukraine’s Counteroffensive at Three Months”. *War on the Rocks*, 1–34.
<https://warontherocks.com/2023/09/perseverance-and-adaptation-ukraines-counteroffensive-at-three-months/>. Hämtad 2024-02-20.
- MilitaryLand. 2024. <https://militaryland.net> Hämtad 2024-04-11
- Palahniuk, Ihor. 2023. ”FM2023-28023.1 Underbilaga 1.1 - UKR_SPEAKING NOTES” (Ukrainska arméns erfarenhetsrapport, delgiven Arméstaben November 2023).
- Ryan, Mick. 2022. ”A tale of three Generals — how the Ukrainian Military turned the tide”. *Engelsberg Ideas* 2022. <https://engelsbergideas.com/essays/a-tale-of-two-generals-how-the-ukrainian-military-turned-the-tide/>. Hämtad 2024-01-16.
- Watling, Jack; Nick Reynolds. 2023. ”Meatgrinder: Russian Tactics in the Second Year of Its Invasion of Ukraine Special Report”. *RUSI Special Report*, May: 18–19.

Rapporter från Institute for the Study of War (ISW)

<https://www.understandingwar.org> Hämtade 2024-02-21:

- Bailey, Riley; Mappes, Grace; Hird, Karolina; Clark, Mason. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, June 10, 2023", 1–19.
- Bailey, Riley; Stepanenko, Kateryna; Mappes, Grace; Wolkov, Nicole; Ganzeveld, Annika; Clark, Mason. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, June 9, 2023", 1–18.
- Bailey, Riley, Wolkov, Nicole; Mappes, Grace; Harward, Christina; Clark, Mason. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, August 26, 2023", 1–23.
- Hird, Karolina; Barros, George; Mappes, Grace; Wolkov, Nicole; Clark, Mason; Kagan, Fredrick. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, June 8, 2023", 1–19.
- Hird, Karolina; Mappes, Grace; Wolkov, Nicole; Harward, Christina; Kagan, Fredrick. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, July 24, 2023", 1–23.
- Hird, Karolina; Wolkov, Nicole; Evans, Angelica; Harward, Christina; Barros, George; Kagan, Fredrick. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, July 26, 2023", 1–26.
- Mappes, Grace; Wolkov, Nicole; Hird, Karolina; Harward, Christina; Evans, Angelica. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, August 15, 2023", 1–24.
- Stepanenko, Kateryna; Bailey, Riley; Mappes, Grace; Harward, Christina; Barros, George; Clark, Mason. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, August 3, 2023", 1–22.
- Stepanenko, Kateryna; Mappes, Grace; Barros, George; Howard, Angela; Clark, Mason. 2022a. "Russian Offensive Campaign Assessment, September 10", 1–13.
2022b. "Russian Offensive Campaign Assessment, September 13", 1–13.
2022c. "Russian Offensive Campaign Assessment, September 18", 1–13.
- Stepanenko, Kateryna; Mappes, Grace; Wolkov, Nicole; Harward, Christina; Clark, Mason. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, August 14, 2023", 1–23.
- Stepanenko, Kateryna; Mappes, Grace; Wolkov, Nicole; Harward, Christina; Kagan, Fredrick. 2023. "Russian Offensive Campaign Assessment, August 21, 2023", 1–23.